

Actieplan gechloreerde verbindingen

Karen Van Campenhout, dienst Milieu & Gezondheid, departement LNE

Verhoogde gehalten gechloreerde verbindingen in landelijke gebieden

Op basis van **expertenadvies** en **stakeholder jury**:

Ministers voor gezondheid en leefmilieu selecteerden gevalstudies
‘gechloreerde verbindingen in landelijke gebieden’
en
‘astma in steden’
voor verdere aanpak in fase II

Fase II = Oorzaak? bron? → opstellen beleidsacties en plan van aanpak

Verhoogde gehalten gechloreerde verbindingen in landelijke gebieden

Brononderzoek naar oorzaak verhoogde gehalten

Vastgestelde leemtes/knelpunten

- Nood aan afstemming en uitbreiding verschillende meetnetten
- Nood aan bijkomende opvolging van blootstelling en gezondheidseffecten
- Aanpassing en verdere onderbouwing preventie- en sensibiliseringscampagnes

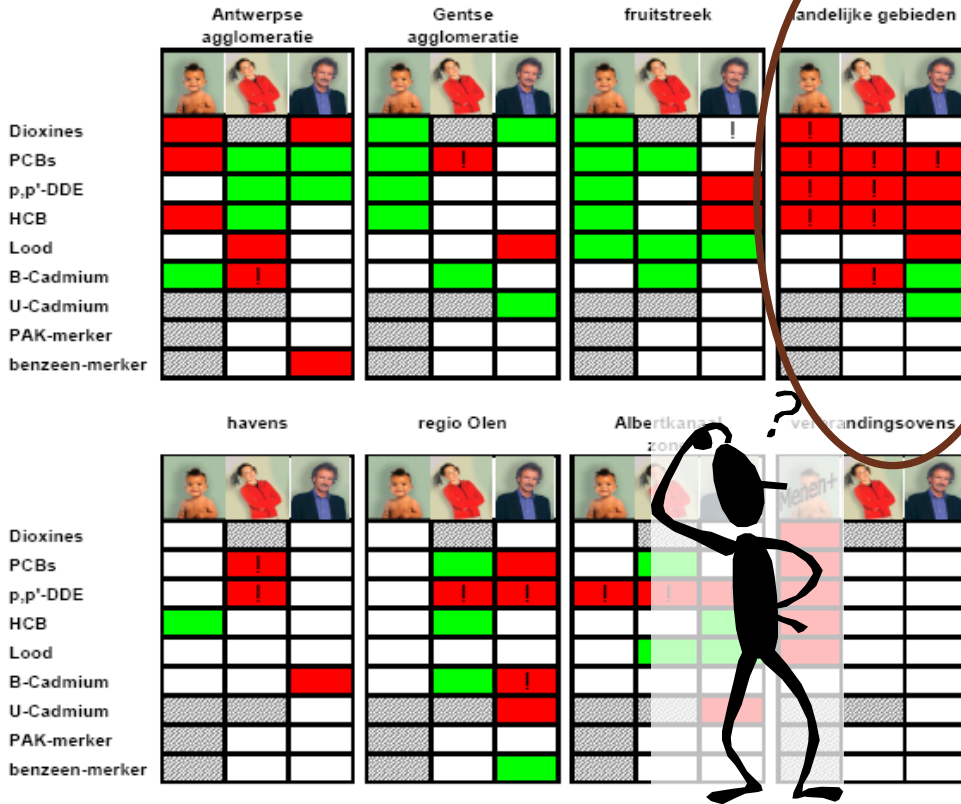
Reeds lopende flankerende beleidsacties

- Bronaanpak
- Lokale problematiek afvalverbranding
- Productnormering met betrekking tot particuliere verbrandingsinstallaties
- Monitoring milieu, humane belasting en gezondheidseffecten
- Verder onderzoek naar geschikte meetmethoden
- Aanpassing luchtmeetnetten
- Preventie en sensibilisering

Beleidsacties opgesteld in kader van faseplan: actieplan gechloreerde verbindingen

Nieuw

- Bronaanpak
- Afgestemde en/of bijkomende monitoring milieu, humane belasting en gezondheidseffecten
- Preventie en sensibilisering

Twee mogelijke denkpistes

(1) achtergrondwaarden de landelijke regio hoger door specifieke bronnen (manier van verwarmen, open vuren, (klein-)industriële bronnen)

(2) achtergrondwaarden dezelfde als in de rest Vlaanderen, maar hogere blootstelling door invloedsfactoren die in landelijk gebied verschillen van de andere regio's → meer blootstelling vb. consumptie van (lokale) voeding, type bewoning

Selectiecriteria van landelijke gebieden → uitsluiting industriële bronnen, autosnelwegen

Onderzoek naar achtergrondwaarden en invloedsfactoren

Op basis van beschikbare milieumeetgegevens geen duidelijke oorzakelijke blootstellingsbron geïdentificeerd

WEL

Consumptie **lokale voeding** (eigen teelt of lokale teler) en **stookgedrag** (hout- of kolenkachel) de belangrijkste levensstijlfactoren die significant verschillen tussen landelijke gebied en overige gebieden
Beide verhogen de kans op hogere bloedwaarden aan gechloreerde verbindingen en mogelijke gezondheidseffecten

- **verhoogde blootstelling in de landelijke gebieden te wijten een combinatie van historische (diffuse) verontreiniging en huidige verontreiniging (bv illegale (afval)verbranding)**
- **opgenomen via bv lokale voeding**

Onderzoek naar gezondheidseffecten

- Zijn deze gezondheidseffecten verschillend in landelijke aandachtsgebied ten opzichte van andere aandachtsgebieden?
- Bestaat er verband tussen inwendige blootstelling aan gechloreerde verbindingen en voorkomen van deze gezondheidseffecten?

1. Hormoongerelateerde kankers (Nationaal Kankerregister):

- Borstkanker
- Prostaatkanker
- Testiskanker
- Schildklierkanker,.....

2. SPE-gegevens (Studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie)

- Hypospadiasis
- Cryptochidie
- Premature geboorte
- Geslachtratio
- Geboortegewicht
- Lengte bij geboorte
- Hoofdomtrek

Nood aan afstemming en uitbreiding verschillende meetnetten

Polluenten uit diffuse, moeilijk te registreren bronnen (zoals bv dioxines en PCBs) → metingen in de mens heel geschikt om probleemsituaties aan het licht te brengen

! MAAR ! volstaan niet om eenduidig bronnen te identificeren → Extra informatie van polluenten in andere milieucompartimenten noodzakelijk

Momenteel:

☹️ beschikbare milieumeetgegevens voornamelijk gericht op selectie van gekende bronnen → geven een beeld van milieukwaliteit in stedelijke omgeving en rond industriële gebieden

☹️ huidige milieumeetnetten onvoldoende uitgerust om ook beeld te vormen over achtergrondwaarden binnen laagbevolkte niet-geïndustrialiseerde gebieden

Aanpassing bestaande meetnetten en meetprocedures nodig!

→ acties in actieplan gechloreerde verbindingen

Nood aan bijkomende opvolging van blootstelling en gezondheidseffecten

- gechloreerde verbindingen: accumuleren en zijn persistent → gezondheidseffecten op langere termijn → opvolging in mens nodig!
- genomen beleidsmaatregelen → daling in belasting gechloreerde verbindingen in Vlaanderen, ook geval in landelijke gebieden?
→ opvolging nodig!

→ acties in actieplan gechloreerde verbindingen

Aanpassing en verdere onderbouwing preventie- en sensibiliseringscampagnes

Uiteenlopende communicatie rond kwaliteit zelfgeteelde voeding

- inhoudelijk moeilijke problematiek → omgaan met wetenschappelijke onzekerheid
- beperkt maatschappelijk draagvlak
- verschillende betrokken actoren

Sensibilisering mbt sluikstoken en verkeerd gebruik van branders binnenhuis en kachels voldoende?

- problematiek zeer pertinent , vermoeden veel burgers niet bewust van grote gezondheidsimpact
- voldoet bestaand sensibiliseringsmateriaal?

→ **acties in actieplan gechlloreerde verbindingen**

- Bronaanpak
  - Lokale problematiek afvalverbranding
  - Productnormering met betrekking tot particuliere verbrandingsinstallaties

- Monitoring
  - Verder onderzoek naar geschikte meetmethoden
  - Aanpassing luchtmeetnetten naar stedelijk en agrarisch achtergrondgebied
  - Steunpunt Milieu & Gezondheid (2007-2011)

- Preventie en sensibilisering

Bronaanpak

- Reglementering stoken en verbranden in open lucht

Afvalstoffendecreet, Vlarem I en II, bosdecreet, veldwetboek

→ Recent: milieuhandhavingsdecreet: "kleine vormen van publieke overlast" waaronder sluikstoken: gemeentelijke administratieve boetes of strafsancties van maximum 250 euro → vervolging van dergelijke milieudelicten sterk vereenvoudigd

→ Samenwerkingsovereenkomst gemeenten, politiereglement

→ **acties in actieplan gechloreerde verbindingen**

Bronaanpak

Stimuleren en ondersteunen reglementering op federaal en Europees vlak (vnl productnormering)

- Aandringen op federaal niveau voor verbod tuinafvalovens

- Opvolgen en ondersteunen wetgeving in opmaak, bv Europese onderzoek naar minimale producteisen (met een gefaseerde invoering) voor verschillende types residentiële houtverbrandingsinstallaties

→ acties in actieplan gechloroerde verbindingen

Monitoring

- Verder onderzoek naar geschikte meetmethoden
→ bruikbaarheid calux voor depositiemetingen (studie VMM)
- Aanpassing luchtmeetnetten (VMM)
→ brongericht meetnet behouden OOK gestreefd om bijkomende meetpost in nabijgelegen agrarische of stedelijke gebieden → nagegaan of verhoogde deposities nabij bron zich verspreiden tot agrarische/stedelijke gebieden → betere informatie over mogelijke impact bron op gezondheid
- Steunpunt Milieu & Gezondheid (2007-2011): opvolging algemene Vlaamse bevolking en hot spots (industriegebieden Genk-Zuid en Menen)

→ **acties in actieplan gechloreerde verbindingen**

Preventie en sensibilisering

Ondanks veel sensibilisering
Probleem nog zeer actueel

Folders juiste manier?
Nieuwe Vlaamse actie nodig?

→ **acties in actieplan gechloroerde verbindingen**

Actieplan gechloreerde verbindingen

- **Bronaanpak**
- **Afgestemde en/of bijkomende monitoring milieu, mens**
- **Preventie en sensibilisering**

Uitvoering: Departement LNE, VMM, OVAM, TOVO, MMKs

Meer info op <http://www.lne.be/themas/milieu-en-gezondheid>

Bronaanpak

- Verdere (wettelijke) maatregelen om de uitstoot van vervuilende stoffen zoals dioxines door particuliere gebouwenverwarming en als gevolg van verbranding van plantaardige afvalstoffen in Vlaanderen te reduceren
- Blijvend aandringen bij de bevoegde federale minister voor het instellen van een verbod op de verkoop van tuinafvalverbrandingsoventjes
- Actieve participatie in het Europese reglementeringproces inzake kleinschalige verbrandingsinstallaties voor vaste brandstoffen
- Actief stimuleren van opvolgen en rapporteren van registratie klachten rond sluikstoken en open vuren

Optimalisatie meetnetten als basis voor verdere acties

- Uitvoeren van Vlaamse meetcampagne voor inschatting van opname door de mens van dioxineachtige stoffen via bodem
- Nauwgezet opvolgen van de aanwezigheid van gechloreerde verbindingen in moedermelk van inwoners van de landelijke gebieden
  - Uitvoeren onderzoek naar regionale verschillen in relevante gezondheidseffecten in landelijke gebieden
  - Uitwerken van kruispuntendatabank voor koppeling van milieumeetgegevens met humane gegevens (kankerregister, humane biomonitoringgegevens,...)

Preventie en sensibilisering

- Evaluatie van lopende acties rond open vuren, kachels en andere verbrandingstoestellen

- Uitwerken en organiseren van nieuwe Vlaams overkoepelende informatie- en sensibiliseringscampagne met betrekking tot open vuren, kachels en andere verbrandingstoestellen

Meer info:

<http://milieuengezondheid.lne.be>

<http://www.milieu-en-gezondheid.be/>

**Dank u aan iedereen
voor bijdrage uitvoering faseplan !
voor belangstelling!**